

Inleiding In februari 2010 inventariseerde het onderzoeksbureau van de LSVb de mogelijke gevolgen van een verandering in het studiefinancieringsstelsel onder studenten, hun ouders en scholieren. Meer dan 14.000 mensen reageerden op de enquête, die hiervoor werd uitgezet. Bijna 12000 studenten en honderden ouders, scholieren en mbo'ers vulden de vragenlijst in. Deze overweldigende hoeveelheid reacties laat de betrokkenheid bij het onderwerp zien en leverde de volgende informatie op.

Studenten 92% van de studenten die hebben gereageerd heeft recht op studiefinanciering. Veertig procent maakt gebruik van een studielening bij DUO (voorheen IB-Groep). Driekwart van de studenten ontvangt een financiële bijdrage voor de studie van zijn of haar ouders. De gemiddelde bijdrage is 314 euro per maand. 53 procent van de studenten stelt op dit moment moeite te hebben om rond te komen en 4,4 procent zegt niet rond te kunnen komen. 70 procent van de studenten heeft inkomsten uit een bijbaan. 20 procent van deze groep heeft vaak het gevoel te weinig tijd aan de studie te besteden door de bijbaan; 52 procent heeft dit gevoel soms.

Wat betreft een mogelijke verandering in het studiefinancieringsstelsel, 69 procent van de studenten blijft zeker studeren als de studiefinanciering als gift wordt omgezet in een studiefinanciering als lening. 20 procent denkt te stoppen met studeren als dit gebeurt. Bijna 80 procent denkt meer te gaan werken naast het studeren als de studiefinanciering verdwijnt. Dat dit ten koste zou gaan van de studievoortgang en -resultaten, denken bijna alle studenten. 50 procent denkt te zullen proberen de studie sneller af te ronden. Van de studenten die denken sneller af te proberen te studeren, hoopt bijna 60 procent dit te realiseren door minder extra-curriculaire activiteiten te ondernemen.

Als studenten de keus wordt geboden tussen het aangaan van een hogere lening en het betalen van studiebelasting, kiest slechts 22 procent voor de lening. 60 procent kies voor hogeronderwijs-belasting: een extra belasting over het inkomen die wordt betaald door iedereen die hoger onderwijs heeft genoten.

Ouders 66,3 procent van de reagerende ouders zegt dat hun kind naast de studie ook een bijbaan heeft. Ouders zijn bezorgd als hun kind een bijbaan heeft: 69 procent heeft het gevoel dat hun kind vaak of soms te weinig tijd besteedt aan zijn of haar studie vanwege deze bijbaan. Ook is de financiële situatie van de kinderen volgens de ouders niet zo goed. Volgens 65 procent van de ouders heeft het studerende kind moeite om rond te komen, en 11 procent van de ouders stelt dat het kind helemaal niet rond kan komen.

De ouders vinden het voor het overgrote merendeel zeer onacceptabel als de studiefinanciering als gift wordt omgezet in een sociaal leenstelsel: 77 procent geeft dit aan. Nog eens 9 procent noemt een dergelijke verandering onacceptabel. 13 procent staat neutraal tot positief tegenover deze stelselverandering. Een extra financiële bijdrage aan de studie door de ouders zit er voor 73,6 procent van de kinderen niet in na een verandering in het stelsel. 26,4 procent van de ouders zegt hun bijdrage in dit geval wel te kunnen verhogen.

Als de ouders mochten kiezen hoe het stelsel eruit gaat zien na een eventuele afschaffing van de studiefinanciering als gift, dan heeft 69 procent een voorkeur voor hogeronderwijsbelasting. De studielening wordt door 13 procent van de ouders gekozen als favoriete stelsel.

Scholieren en mbo'ers In de toekomst zijn de veranderingen in het studiefinancieringsstelsel ook voor scholieren mbo'ers van belang. 1100 mbo'ers en scholieren van havo en vwo vulden de enquête in. Van deze groep wil 86,5 procent naar het hoger onderwijs gaan. Van de jongeren met deze doelstelling wil, als de omzetting van een studiefinancieringsstelsel naar een sociaal leenstelsel plaatsvindt, 42 procent nog steeds naar het hoger onderwijs. Een even grote groep denkt waarschijnlijk of zeker niet meer naar het hoger onderwijs te gaan als dit gebeurt. Als de keus hen geboden wordt, zou 72,8 procent van de scholieren en mbo'ers kiezen voor het betalen van hogeronderwijsbelasting en 10,6 procent kiest voor de studielening.

Conclusies De LSVb trekt drie belangrijke conclusies aan de hand van dit onderzoek.

Ten eerste, **er bestaat veel weerstand onder studenten, scholieren en de ouders van studenten tegen een mogelijke invoering van een sociaal leenstelsel.** Het overgrote deel van de respondenten geeft een voorkeur hebben voor een vorm van hogeronderwijsbelasting, als de keus wordt geboden tussen dit en een sociaal leenstelsel.

Ten tweede, **de invoering van een sociaal leenstelsel zal ertoe leiden dat een aanzienlijk deel van de toekomstige generatie studenten, de huidige scholieren en mbo'ers, niet meer naar het hoger onderwijs zal gaan.** 42 procent van de scholieren en mbo'ers met de ambitie het hoger onderwijs te bezoeken, geeft aan dat zij dit niet meer willen als het huidige systeem van studiefinanciering wordt omgezet in een sociaal leenstelsel.

Ten derde, **studenten denken dat zij bij een sociaal leenstelsel meer zullen moeten werken naast hun studie en schatten in dat dit een negatieve invloed zal hebben op hun studieresultaten en studievoortgang.** Dit zal de ambitie van de Tweede Kamer om een einde te maken aan de zesjescultuur in het hoger onderwijs en om de studenten te stimuleren hun studie sneller af te ronden niet ten goede komen.